

JANÁČKOVA
KONZERVATOŘ

A GYMNÁZIUM
V OSTRAVĚ

I/2 – Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a
informační gramotnosti

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0642
Číslo materiálu	VY_12_INOVACE_ČJ3_15
Název školy	Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě, Českobratrská 40, 702 00 Ostrava-Moravská Ostrava
Autor	Mgr. Tomáš Kubec
Tematický celek	Česká literatura v 2. pol. 20. století
Ročník	4. ročník gymnázia
Datum tvorby	12.01.2013
Anotace	Pracovní list – Ostře sledované vlaky
Metodický pokyn	Lze použít při výuce k základnímu rozboru textu a k zopakování literární teorie
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Bohumil Hrabal - Ostře sledované vlaky

I.

A potom jsem nastavil zápěstí a prořízl si pravou rukou zápěstí levačky... a pak jsem vší silou udeřil zápěstím pravačky na tu obrácenou čepel zatemovanou do štokrlete. A vložil jsem obě ruce do horké vody, díval se, jak zvolna ze mne vytéká krev, jak je voda růžová, jak ale pořád ta červená krev tak znatelně proudí, jako by mi ze zápěstí někdo vytahoval dlouhý, pérující červený fáč, tančící závojiček... a potom jsem houstl ve vaně, tak jako houstla ta barva, kterou jsme natírali ten plot kolem celých státních dílen a museli jsme do ní lít terpentýn... a hlava se mi naklonila a do úst mi tekla malinová limonáda, která ale byla lehounce slaná... a potom ty soustředěné modré a fialové kruhy, které pérovaly jako pohybuující se barevné spirály... a potom se nade mnou naklonil stín a o tvář mi zavadila brada zarostlá strniskem. Byl to ten zedník v bílých šatech. Podebral mne a vylovil jako červenou rybu, které pramení ze zápěstí červené ploutvičky. Položil jsem hlavu na jeho halenu a slyšel jsem, jak moje mokrá tvář hasí vápno, a ta vůně byla to poslední, co jsem vnímal.

II.

A přestal padat sníh, ušel krásný měsíc, po kraji tikaly vteřinové barevné ručičky ve všech vložkách, a na krku toho vojáka se zaleskl bílý stříbrný řetízek a potom na tom řetízku cosi, čeho se ten voják chytil oběma rukama a ještě hlasitěji volal: "Mutti!! Mutti!!" A já mu nasadil hlaveň pušky k oku a stiskl spoušť, tak divně jsem při tom ležel. A pak jsem slyšel, jak zmlkl, viděl jsem, jak jeho nohy zvolna a tiše došly, zastavily se, ležel jsem na něm a slyšel, jak do vojáka vnika klid a ticho, jak se všechno zastavuje, jak stroje, když padla. A ze mne crčela krev a třásl jsem vojákově šaty, vytáhl jsem kapesník a snažil jsem se čistit tu krvavou skvrnu a oddychoval jsem a začal jsem se dusit, ale vší silou jsem se převalil a natáhl jsem ruku a chytil ten řetízek, kterého se držel voják, jehož obličej klidněl, jen místo pravého oka byla ožehnutá díra jako modrý monokl... a utrl jsem ten řetízek, kterého se držel ten mrtvý, a ve světle měsíce jsem viděl, že to je medailónek, na jehož jedné straně je zelený čtyřlístek a na druhé straně nápis. Bringe Glück. A nepřinesl štěstí ten čtyřlístek ani tomu vojákově, ani mně, taky to byl člověk jako já nebo pan výpravčí Hubička, taky neměl žádné vyznamenání, žádnou hodnost, a přece jsme jeden druhého postřelili a jeden druhého přivedli ke smrti, ač jistě, kdybychom se někde potkali v civilu, možná, že bychom se měli rádi, pohovořili si.[...] Do poslední chvíle, než jsem začal ztrácet z dohledu sebe sama, držel jsem se s tím mrtvým za ruku, a pro jeho neslyšící uši jsem opakoval slova vlakvedoucího té rakety, která přivezla ty zbědované Němce od Drážďan: "Měli jste sedět doma, na prdeli..."

Otázky

I)

a) Zařaďte autora do historické etapy, literární skupiny (podle přístupu politického režimu k jejich tvorbě).

b) Uveďte základní autorovy biografické údaje.

II)

a) Určete na základě ukázky literární žánr, ten pak blíže popište.

b) Čím se inspiroval autor k napsání tohoto díla?

III)

a) Stručně popište děj díla.

b) Vysvětlete název díla.

c) Popište kompozici díla.

d) Charakterizujte postavy vystupující v díle.

e) Na základě **ukázek** popište hrdinství hlavní postavy.

d) Zanalyzujte literární styl B. Hrabala v **těchto ukázkách**. Čím se vyznačuje? Vysvětlete pojmy polysyndetické, asyndetické, syndetické spojení - zkuste je v **ukázkách** najít.

e) Jak mluví Miloš o svém nepříteli v **ukázce II.**?

f) **Ukázku č. II** srovnej s podobnou scénou z knihy Na západní frontě klid.

g) Hrabal „stvořil“ postavy tzv. pábitelů. Kdo to jsou pábitelé a najdeme v této knize zástupce pábitelské linie?

h) Jména postav v díle jsou motivovaná. Zamyslete se nad významem jmen a zkuste vysvětlit, proč Hrabal zvolil právě tato jména.

i) Zhlédněte Menzelovu adaptaci (1966) a napište recenzi.

Použitá literatura:

HRABAL, B.: *Ostře sledované vlaky*. Praha: Československý spisovatel, 1980.